

Temat lekcji: Społeczeństwo polskie po II wojnie światowej

Zagadnienie: Przemiany społeczne po II wojnie światowej na ziemiach polskich. Mniejsze miasta i miasteczka

Relacja Bożeny Gardolińskiej zarejestrowana w formie audio przez Alinę Szamruchewicz w 2008 roku w Warszawie, sygnatura AHM_1016

Fragment audio: „Szkoła pielęgniarstwa w Mielcu” (2 min 24 s)

Wprowadzenie

Bożena Gardolińska urodziła się 3 czerwca 1927 w Poznaniu jako najstarsze z czworga dzieci Władysławy z Schauerów i Wincentego Naporskich. Jej rodzina była dobrze sytuowana. Do wybuchu II wojny światowej mieszkali w Toruniu. W czasie okupacji przeprowadzali się kilkakrotnie, a po wojnie, wiosną 1945, osiedlili się w Zielonej Górze. Tam Bożena Gardolińska ukończyła gimnazjum i liceum ogólnokształcące, a później Państwową Szkołę Pielęgniarstwa w Poznaniu. W 1951 roku dostała nakaz pracy w szpitalu w Olsztynie, następnie została wyznaczona na instruktorkę w szkole pielęgniarstwa, potem zastępczynią dyrektorki. W 1953 roku poślubiła Jana Gardolińskiego i przeprowadziła się z nim do jego rodzinnego miasta Mielca. Tam objęła posadę dyrektorki nowo utworzonej szkoły pielęgniarstwa.

W poniższym fragmencie Bożena Gardolińska opowiada o pochodzeniu społecznym uczennic uczęszczających do szkoły pielęgniarstwa w Mielcu w latach 50. XX w.

Transkrypcja nagrania

Bożena Gardolińska: Szkoła funkcjonowała. Znowu miałam bardzo taki serdeczny kontakt z tymi moimi uczennicami. To były takie biedne dzieci, które jak był... raz był dzień otwarty dla rodziców, ze wsi poprzyjeżdżały te matki takie ubogie, Boże, to takie było... Taki był kąt Polski, ten Mielec, był taki zaniedbany jeszcze kąt Polski. Tam takie...

Alina Szamruchewicz (prowadząca wywiad): To jest to Podkarpacie, prawda? Takie...

Bożena Gardolińska: To jest takie... Tak, tam jak bliżej Przemyśla tak, ten kierunek. Taki wschód, wschód i południe. To było... Tam było... to z takiej biedy te dzieci przyszły. Te matki to były: – Każda w osobnym łóżku śpi! – Aż ręce składały z podziwu, że każda dziewczynka ma osobne łóżko i swoją szafkę przy łóżku. Uważały, że te ich dzieci do rajy trafiły.

Alina Szamruchiewicz: No tak, hotel jakiś.

Bożena Gardolińska: Bo to była w dodatku za darmo szkoła i tego, i zawodu się uczyły. I były wszystkie w mundurkach, znowuż też krawcowe szyły te mundurki takie dla nich równe, w jednakowych sukienkach chodziły. I że co dzień obiad, i co dzień tego... Były dziewczynki, które mówiły, że od wojny mieszkali w stodole całą rodziną. [...] To były dziewczynki, które rzeczywiście w jakiś sposób się bardzo garnęły i one były zachwycone tymi warunkami, niby normalnymi warunkami domowymi. Ale jeszcze to jak ci rodzice zwiedzali ten internat, to już właśnie mówiłam, nie? Że podziwiały, że każda ma swoje łóżko. Ale jeszcze jak tą jadalnię zobaczyły i że obiad, te kucharki dwie były zaangażowane...

Alina Szamruchiewicz: To były wiejskie dzieci głównie, tak?

Bożena Gardolińska: To były dzieci głównie z biednych wiosek.

Alina Szamruchiewicz: No tak.

Bożena Gardolińska: Z wiosek zniszczonych w czasie wojny, tak że mi dziewczynki opowiadały... Jedna to mi opowiadała, że oni wciąż jeszcze mieszkają w stodole, że nie mogli... domu, nie są w stanie odbudować domu, że w stodole mieszkają.

Alina Szamruchiewicz: Że też nie mają środków na to.

Bożena Gardolińska: Środków nie mieli, no tak. Tak, tak. I to dla nich był ogromny taki skok, awans społeczny, że po szkole podstawowej mogły za darmo dalej się kształcić i zdobywać zawód. A po zawodzie były rozchwytywane od razu.

Alina Szamruchiewicz: No tak, bo to też te pierwsze roczniki...

Bożena Gardolińska: Bo tam był... bardzo było brak personelu medycznego, brakowało po wojnie.

Pytania do materiału źródłowego

1. Skąd pochodziły uczennice szkoły pielęgniarskiej w Mielcu? Do jakiej warstwy społecznej należeli ich rodzice?
2. Jak szkołę postrzegały uczennice i ich rodzice? Na co zwracali uwagę i dlaczego? W jakim stopniu zmieniły się warunki życia uczennic po przyjeździe do szkoły? Czy była to duża zmiana?
3. Czy szkoła pielęgniarek dawała młodym dziewczętom szansę na awans społeczny? Uzasadnijcie odpowiedź.

Pełna relacja dostępna jest na stronie <https://relacjebiograficzne.pl/audio/190-bozena-gardolinska>.